

Yttrande

Dnr 17KS307-6

Kommunstyrelsen

Yttrande - Remiss - Nästa steg? - förslag för en stärkt minoritetspolitik SOU 2017:60

Gävle kommun har genom remiss fått möjlighet att avge yttrande på betänkandet; "Nästa steg? Förslag för en stärkt minoritetspolitik" (SOU 2017:60).

Gävle kommun anser att betänkandet SOU 2017:60 "Nästa steg? Förslag för en stärkt minoritetspolitik" är en bra sammanfattning av nuläget för det minoritetspolitiska arbetet i Sverige. Betänkandet lyfter fram flera centrala utmaningar som finns inom området i dag och ger viktiga utvecklingsförslag för det fortsatta minoritetspolitiska arbetet.

I Gävle kommun har utvecklingen av arbetet med finskt förvaltningsområde varit positiv och Gävle kommun välkomnar förslagen att behålla de nuvarande förvaltningsområdena och statsbidragen samt att integrera de minoritetspolitiska frågorna bättre i övriga sektorsområden. Gävle kommun arbetar med grundskyddet för alla nationella minoriteter och är positiv till förslaget att förtydliga detta uppdrag.

Gävle kommun delar uppfattningen att den största utmaningen för arbetet med nationella minoriteter är den låga kunskapen om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken i Sverige historiskt och i dag. Gävle kommun efterfrågar ett starkare nationellt stöd för arbetet med nationella minoriteter och ser gärna att uppföljningsuppdraget utvecklas.

Avsnitt 4.1.4 , De som använder romani chib och jiddisch saknar förvaltningsområde

Gävle kommun instämmer i betänkandets bedömning att regeringen bör överväga samma typ av rättigheter som förvaltningsområden innebär till de som använder romani chib och jiddisch. Som betänkandet konstaterar har förvaltningsområden varit en framgångsrik modell att stärka enskilda personers minoritetsrättigheter. I Gävle kommun har statsbidraget för finskt förvaltningsområde möjliggjort ett långsiktigt arbete för att säkra de sverigefinska kommuninvånarnas minoritetsrättigheter och kommunen ser gärna att förvaltningsområden för de som använder romani chib och jiddisch övervägs.

Avsnitt 4.2.1, Det grundläggande skyddet har fått dåligt genomslag och avsnitt 4.2.2 En stärkt medvetenhet om minoritetspolitiken

Gävle kommun är positiv till förslaget att samtliga landets kommuner och landsting ska anta dokumenterade mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet. Gävle kommun delar betänkandets uppfattning att detta kan

medföra en ökad medvetenhet om minoritetspolitiken och ge en tydlig signal till samtliga kommuner och landsting att de berörs av lagstiftningen. Gävle kommun vill dock lyfta fram att kommunen redan i dagsläget bedriver verksamhet utifrån minoritetslagstiftningens grundskydd och kan se effekter av denna verksamhet. Gävle kommun är en av de enligt betänkandet "ett fåtal av kommuner och landsting inom förvaltningsområden" som bedriver den här typen av verksamhet och kommunen delar därför inte uppfattningen att grundskyddet inte har lett till aktivitet lokalt. I Gävle kommun har arbetet med grundskyddet resulterat i att tornedalingarnas, romers och samers behov har blivit synligare i kommunen och att kommunen har kunnat utveckla sin verksamhet utifrån önskemål och synpunkter från representanter från olika nationella minoriteter. Ett aktivt arbete med lagens grundskydd har till exempel lett till att Gävle kommun nu som en av landets fem utvecklingskommuner utvecklar metoder för det lokala arbetet med romsk inkludering.

Avsnitt 4.4, Statsbidrag till kommuner i förvaltningsområden och avsnitt 4.4.1 Hur statsbidraget får användas

Gävle kommun anser att det är positivt att betänkandet föreslår att den nuvarande ordningen med statsbidraget för merkostnader i förvaltningsområde behålls. För Gävle kommun har statsbidraget för finskt förvaltningsområde möjliggjort ett långsiktigt och målmedvetet arbete för att säkra de sverigefinska kommuninvånarnas minoritetsrättigheter och utvecklingen av verksamheten under arbetets fem första år har varit positiv.

Gävle kommun välkomnar förslaget att statsbidragen även i fortsättningen kan användas utifrån de lokala behoven för merkostnader, huvudsakligen för förskola och äldreomsorg samt till åtgärder för att stödja användningen av förvaltningsområdets minoritetsspråk. Med hjälp av statsbidraget har Gävle kommun bland annat kunnat erbjuda kompetensutveckling i det finska språket för vissa personalgrupper – något som på grund av brist på språkkunniga medarbetare blir ännu viktigare i det fortsatta arbetet med finskt förvaltningsområde.

Kommunen delar betänkandets uppfattning att den allmänna kostnadsutvecklingen gör att nivån på statsbidraget kommer att behöva höjas framöver.

Avsnitt 5.2, En nystart för uppföljning och samordning av minoritetspolitiken

Gävle kommun anser att det är viktigt att förstärka uppföljningen och samordningen av minoritetspolitiken. För Gävle kommun är det viktigt att det finns starkt nationellt stöd för arbetet med nationella minoriteter och att kommunernas erfarenheter, behov och utmaningar lyssnas in av uppföljningsmyndigheten eller myndigheterna. På det sättet bidrar uppföljnings- och samordningsuppdraget även till utveckling av det lokala arbetet för att förverkliga minoritetspolitiken. Gävle kommun efterfrågar t.ex. nationella nätverk för förvaltningskommuner för att sprida kunskaper om lösningar som fungerat något som lyftes fram i samband med frågan om arbetets uppföljning redan i delbetänkandet: SOU 2005:40 Rätten till mitt språk – för-stärkt minoritetsskydd.

Gävle kommun ställer sig bakom förslaget att särskilt tydliggöra uppföljningsmyndighetens ansvar för främjande av minoritetspolitikens efterlevnad i hela landet och att regeringen bör överväga behovet av utökade resurser för uppföljning och samordning. Gävle kommun instämmer i betänkandets

uppfattning att det är av stor vikt att uppföljningsmyndigheten eller myndigheterna har rätt kompetens, bland annat rätt språk och kulturkompetens, för att klara detta mångsidiga uppdrag.

Avsnitt 6.3.5, En tydligare anknytning till skollagstiftningen

Gävle kommun är positiv till förslaget att föra regleringen av rätten till förskola på finska, meänkieli och samiska i förvaltningsområdena in i skollagen. Gävle kommun instämmer i analysen i betänkandet - det har inte varit optimalt att minoriteternas rättigheter har reglerats utanför den centrala sektorslagstiftningen på området.

Avsnitt 7.5, En tydligare anknytning till sociallagstiftningen

Gävle kommun ställer sig bakom förslaget att enskildas rätt till äldreomsorg på nationella minoritetsspråk bör regleras i socialtjänstlagen. Gävle kommun instämmer i att det inte varit optimalt att minoriteternas rättigheter har reglerats utanför den centrala sektorslagstiftningen på området och att det framstår som mer naturligt att de nationella minoriteternas rättigheter på området regleras i socialtjänstlagen.

Avsnitt 8.2, Insatser för att utbilda och rekrytera personal med språk och kulturkompetens

Gävle kommun ser vikten av att satsa på utbildning och rekrytering av personal med rätt språk och kulturkompetens eftersom personal med denna kompetens är avgörande för det lokala arbetet med förvaltningsområdet. Gävle kommun instämmer i betänkandets bedömning att både kortsiktiga och långsiktiga insatser på statlig och kommunal nivå behövs för att öka tillgången till personal med språk och kulturkompetens inom vård och omsorgsyrsken. Gävle kommun är positiv till förslaget att ge uppföljningsmyndigheten ett övergripande ansvar för att följa och informera om utbudet av utbildningar och andra möjligheter till kompetensutveckling.

Avsnitt 10.2.2, Språkcentrum eller liknande insatser bör övervägas även för de andra minoritetsspråken

Gävle kommun delar betänkandets uppfattning om att de nationella minoritetsspråken är i starkt behov av revitalisering. Kommuner behöver stöd i att utveckla effektiva metoder för revitalisering av de nationella minoritetsspråken och därför välkomnar Gävle kommun förslaget att ge Institutet för språk och folkminnen i uppdrag att utreda formerna för att inrätta språkcentrum för finska och meänkieli samt förutsättningarna för att skapa motsvarande funktion för jiddisch och romani chib.

Avsnitt 11.4, Myndigheter och andra aktörer

Betänkandet konstaterar att majoritetssamhällets kunskaper om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken liksom deras plats i Sverige i dag och historiskt fortfarande är högst bristfälliga. Gävle kommun delar denna bild och ser okunskapen om de nationella minoriteterna och deras rättigheter som den största utmaningen för Sveriges minoritetspolitik. Nya och bredare kunskaps- höjande och synliggörande åtgärder är välbehövliga.

Gävle kommun ställer sig bakom förslaget att uppföljningsmyndigheten eller uppföljningsmyndigheterna bör ha ett tydligt kunskaps- höjande och utåtriktat uppdrag.

Gävle kommun välkomnar förslaget att ett antal kulturinstitutioner med statligt stöd borde ges i uppdrag att lyfta fram de nationella minoriteterna och minoritetsspråken i sin verksamhet. Gävle kommun ser vikten av att det på nationell nivå produceras kulturproduktioner med koppling till de nationella minoriteternas erfarenheter och berättelser så att alla föreställningar och utställningar inte behöver skapas lokalt utan att det finns tillgång till högkvalitativa kulturproduktioner som kan användas i kommunerna.

För Gävle kommun har samarbetet med Riksteatern kring finska gästspel varit en viktig möjlighet att utveckla det lokala kulturutbudet för den finsktalande målgruppen och därför är Gävle kommun positiv till förslaget att Riksteatern inom ramen för de riktlinjer som finns för statens bidrag får ett uttalat uppdrag att främja de nationella minoritetsspråken genom att integrera ett minoritetsperspektiv i sin verksamhet.

Som betänkandet konstaterar har de nationella minoriteterna och minoritetsspråken under mycket lång tid osynliggjorts i det offentliga rummet i Sverige. Betänkandet presenterar flaggning med de nationella minoriteternas flaggor som ett konkret sätt att synliggöra landets historiska minoriteter. Gävle kommun vill lyfta fram att det finns kommuner som redan i dagsläget arbetar aktivt med synliggörandet av de nationella minoriteterna bland annat via flaggning. Gävle kommun flaggar med sverigefinnarnas, romernas, tornedalingarnas och samernas flaggor på minoriteternas högtidsdagar.

Avsnitt 13.3.1 ,Kostnader för att stärka grundskyddet

Betänkandet föreslår åtgärder för att stärka grundskyddet för de nationella minoriteterna och en ersättning om 100 000 kr över en mandatperiod inom ramen för det generella statsbidraget. Gävle kommun välkomnar förslaget om ersättningen men anser att det för att säkra genomslagskraften behöver vara öronmärkt, inte följa med det generella statsbidraget.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse- Yttrande över remiss SOU 2017:60 Nästa steg? Förslag för en stärkt minoritetspolitik

Remiss SOU 2017:60 Nästa steg? Förslag för en stärkt minoritetspolitik

Beslutet skickas till

Kulturdepartementet

Enheten för social hållbarhet

Eeva Östberg

Strateg social hållbarhet

Administrativa avdelningen

Kommunledningskontoret Gävle Kommun